

**Haagse
Levensboeken**

www.haagselevensboeken.nl

info@haagselevensboeken.nl

Nieuwsbrief september 2018.

In deze nieuwsbrief:

- *Verteller overleden voordat het boek klaar is; wat dan?: Het levensboek van mevrouw Koek.*
- *Nieuw Interview-schrijf cursus.*
- *het "kom erbij festival" in Rijswijk.*

Het levensboek klaar; verteller overleden.

Voor iedere verteller en schrijver is de overhandiging van het boek een van de belangrijkste momenten in het proces. Waar het heel vaak om oudere vertellers en vertelsters gaat, is het niet vreemd als de verteller niet lang daarna komt te overlijden.

Het komt ook voor dat het overlijden plaats vindt vóór dat het boek helemaal gereed is. Ook dan kan het boek van grote betekenis zijn. Onze collega Sonja Reimerink vertelt wat haar overkwam:

Het levensboek van mevrouw Koek uit Den Haag

In september 2017 werd ik benaderd om een levensboek te schrijven voor een oude dame van 97 jaar. Zij zat in een verpleeghuis in Den Haag. Het contact werd gelegd via haar dochter die elders in het land woonde. Volgens de dochter had haar moeder altijd veel verhalen verteld over haar jeugd in Indonesië. Vandaar dat het idee ontstond om een levensboek te laten maken.

Hoewel mevrouw Koek niet erg spraakzaam was, leek het mij toch een hele uitdaging om aan dit project te beginnen. Er waren veel fotoboeken uit haar jeugdijaren en aan de hand daarvan ben ik het gesprek begonnen. De foto's uit jaar jeugd in Indië herkende mevrouw Koek goed en in korte zinnen vertelde ze er iets over. Mijn bezoeken aan mevrouw Koek duurden nooit langer dan 50-60 minuten. Daarna werd het te vermoeiend voor haar. In totaal ben ik zeven keer langs geweest. Gelukkig bracht haar dochter steeds nieuwe fotoboeken. Dit was de enige manier om nog iets van informatie boven tafel te krijgen. Wekelijks bracht ik via de mail verslag uit aan de dochter. Ieder gesprek ging echter moeizamer. Mevrouw Koek werd minder spraakzaam. Ze viel steeds in slaap in haar rolstoel. Bij mijn laatste bezoek was het niet meer mogelijk om contact met haar te maken. In overleg met de familie is besloten om te stoppen met de bezoeken. Ik had op dat moment al wel het één en ander op papier gezet en alle foto's thuis gescand. Met deze gegevens heb ik een levensboek gemaakt en de concepttekst aan haar dochter ter inzage opgestuurd. Inmiddels was het december en ik heb snel de tekst naar de drukkerij gestuurd in de hoop het levensboek voor de kerstdagen in huis te hebben. Helaas duurde het wat langer in verband met de drukte rond de feestdagen. Op 21 december kreeg

ik bericht dat mevrouw Koek niet geheel onverwacht was overleden. De crematie zou drie dagen later op de zondag voor Kerst plaatsvinden. De familie vroeg of ik de gescande foto's digitaal kon opsturen, zodat zij een diapresentatie konden maken. Daarmee zouden ze erg geholpen zijn. Op 24 december was ik bij de crematie aanwezig en tot mijn verbazing werd door iedere spreker het maken van het levensboek genoemd. Er werden ook stukjes uit voorgelezen (van de concepttekst). Hoewel nog niemand het eindresultaat had gezien werd door de kinderen en kleinkinderen gezegd hier erg blij mee te zijn. Het zou een heel mooi aandenken aan hun moeder en oma zijn. Ik was de laatste aan wie mevrouw Koek haar levensverhaal had verteld. Na afloop van de crematie bleek dat een aantal vriendinnen van mevrouw Koek ook graag een boek wilde hebben. Iedereen vond het een geweldig goed initiatief. Een week later heb ik een hele doos boeken aan de familie kunnen overhandigen als dierbare herinnering aan hun (schoon)moeder en oma.

Sonja Reimerink
8 augustus 2018

Heeft u zelf ervaringen die u met andere schrijvers wilt delen (mag anonym); dan kunt u uw verhaal mailen naar info@haagselevensboeken.nl en wij publiceren uw verhaal dan in de volgende nieuwsbrief.

Interview-schrijf cursus.

Op dinsdagmiddag **27 november en 11 december**, geven wij weer een Interview-schrijf cursus. Deze verdiepingcursus is speciaal voor schrijvers van levensboeken.

In deze cursus besteden we aandacht aan het gesprek met de geïnterviewde en het uitwerken van dit gesprek. Wat eenvoudig lijkt, kan soms best lastig blijken. Want hoe interview je iemand eigenlijk? Wat wil je weten? En waarom? En hoe vraag je het? Stel je open of gesloten vragen? Doen het tijdstip en de omgeving ertoe?

Daarnaast gaan we in op het uitwerken van het interview. Hoe schrijf je het uiteindelijk zo op dat het een pakkend verhaal wordt? Wat gebruik je en wat laat je weg?

De trainers zijn **Simonne van Gennip**; zij is journalist en auteur. Zij schreef onder meer het boek Een Foutje in mijn Hoofd en werkt aan interviews over compassie en leiderschap met bekende Nederlanders, en **Dick van der Meer**, journalist en voormalig adjunct hoofdredacteur van het AD.

Belangrijk: de training bestaat uit twee dagdelen en de deelnemers **moeten** op beide middagen aanwezig zijn, anders heeft deze training geen zin.

U kunt zich opgeven via info@haagselevensboeken.nl

Het "kom erbij festival" in Rijswijk.

In het kader van de week tegen de eenzaamheid, (men gebruikt liever niet het woord eenzaamheid) organiseert de gemeente Rijswijk op 5 en 6 oktober het

'Kom erbij Festival' in het oude Raadhuis in Rijswijk, Laan Hofrust 4 te Rijswijk.

Een festival in het teken van ontmoetingen, met allerlei activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en welzijn. Met het Kom erbij festival willen we door middel van workshops, presentaties, ontmoetingstafels, voorstellingen, netwerkbijeenkomsten, maaltijden en discussies deelnemers laten ervaren hoe toegankelijk het is om met elkaar in gesprek te raken, om met elkaar ervaringen, emoties en verhalen te delen en samen plezier te beleven.” Het volledige programma is te vinden op de site: www.komerbijfestivalrijswijk.nl

Als Stichting Haagse Levensboeken geven we op zaterdag 6 oktober van 11.15-16.15 uur doorlopende workshops van 20 minuten over ‘Hoe begin je aan een levensboek’? We laten deelnemers ervaren, hoe je herinneringen ophaalt door simpele vragen.

Hopelijk melden zich schrijvers en potentiële vertellers. Dit is weer eens een andere manier om het Levensboek te promoten.

Vrijdag daaraan vooraf gaande is er een ontmoeting met alle relevante organisaties in Rijswijk, waar we ook present zijn.

We zijn benieuwd!

***